

T. C.  
1 NCI ORDU KOMUTANLIĞI  
ASKERİ MAHKEMESİ

TÜSTAV  
ARSIVI

Kayıt No : 1975/592  
M. Esas No : 1975/592  
Karar No : 1975/556

Selimiye-İstanbul

4 / 197

**(GEREKÇELİ HÜKÜM)**

Türk Milleti adına yargılama yapıp hüküm vermeye görevli ve yetkili 1 nci Ordu K. As Mahkemesi 353 sayılı kanunun 2 nci maddesi gereğince :

BAŞKAN : P.Kd.Albay Şeyket Maap YARDIM (1944-147)

ÜYE : Hakim Albay Metin TARAN (1953-17)

ÜYE : Hakim Binbaşı Erdem KAŞIKÇI (1964-Yd-8)

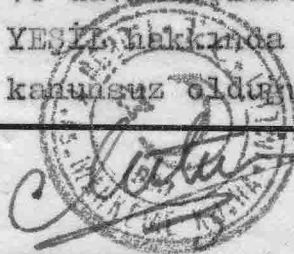
den müteşekkil ; İDDİA MAKAMINDA : Hakim Albay Nihat GÜNER (1954-b-1)

TUTANAKTA ; Svl.Me.Ferihan BENLİ hazır oldukları halde

Askeri Savcılığın 10.10.1974 gün ve 1974/56 sayılı iddianamesi ile askeri isyan suçundan sanık olup haklarında 1.Ordu Askeri Mahkemesince verilen 31.12.1974 gün ve 1974/517 esas ve 540 sayılı hüküm Askeri Yargıtay 2 nci dairesinin 22.5.1975 gün ve 1975/104 esas ve 1975/107 karar sayılı ilamı ile bozulmuş ve Askeri Yargıtay Başsavcılığının mezkur bozma kararına itirazı üzerine Askeri Yargıtay daireler kurulunun 17.10.1975 gün ve 1975/32 esas 38 karar sayılı ilamı ile bu itiraz reddedilmiş bulunan Mehmet Öğ., 1948 D.lu, Kayseri Develi kazası,Çadıryeri K.de doğma ve nüfusa kayıtlı Kayseri Tavukçular Mah.Gündoğdu Sok.No:43 de mukim bekar, okuryazar Mahkumiyetsiz,Fen fakültesi öğrencisi ALİ TAŞYAPAN Hacı Öğ., 1955 D.lu,Gaziantep Nizip,Kazası,Kocatepe Kö.de doğma ve nüfusa kayıtlı belli bir adresi yok işsiz sabıkasız SAMI SARI, Arif Öğ., 1952 D.lu, İstanbul,Eminönü nüfusunda kayıtlı İstanbul,Fatih,Çarşamba Muratmolla Cad.No:8 daire 5 de mukim, bekar okuryazar sabıkasız Kimya Fakültesi öğrencisi ZEKİ SERİT, Hasan Öğ.,1953 D.lu, Tunceli Merkez Tomay K.de doğma ve nüfusa kayıtlı sabit adresi yok, bekar mahkumiyetsiz hukuk Fakültesi öğrencisi DAVUT KURUN haklarında Sanık Ali TAŞYAPAN'ın bulunmaması sebebiyle hakkındaki tefrikinde karar verilerek diğer sanıklar hakkında Askeri Yargıtay Bozma ilamına uyulmasına karar verilerek yapılan açık ve vicahi duruşma sonunda :

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ :

Sanıkların Kartal-Maltepe Ceza ve Tutuk evi K.lığında tutuk olarak buldukları sırada 2 no.lu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde devam eden duruşmalarının 6.8.1974 tarihli celsesinde mahkeme başkanına hitaben uygun olmayan söz ve davranışlarda bulunduğu gerekçesi ile aynı cezaevinde tutuk Süleyman YESİL hakkında mahkemece hükmedilen 15 gün süreli hafif hapis cezasının kanunsuz olduğunu ve infazına razı olmayacakları-



*[Handwritten signature]*

( GEREKÇELİ HÜKÜM )

TÜSTAV  
ARŞİVİ

1975 / 592

Sahife : 2 )

na bildirerek bir dilekçe ile Cesa evi K.1.liğine müracaatta buldukları, an  
cak Cesa evi idaresinin Sıkıyönetim Mahkemeleriyle yaptığı temas sonunda 12.8.  
1974 günü sabaha yapılan yoklamayı müttenkip bu cezadan infası için Süleyman  
YEŞİL'in cesasının infası için götürülmesine karşı koydukları, sanığın zorla  
götürülmesi üzerine masa sandalye ve ceallara karararak koğuş kapısı arkasına  
karyola ve masalarla destek yapıp görevlilerin içeri girmesine mani oldukları,  
aynı gün öğle ve akşam yemeklerini de almayarak aynı gün saat 20.50 ye kadar  
bu durumu devam ettirdikleri ve bu saatte sonra kapı arkasındaki eşyayı kal  
darıp koğuşu düzene soktukları ve nedensizlikle kendiliklerinden intizam ve inziba  
bata avdet ettikleri sanıklardan Ali TAŞYAPAN'ın (Zor kullanarak arkadağı götür  
mek istediler. O da direndi. Sürüklediler, bize de saldırdılar, kargaşalık oldu  
masa ve sandalyeler devrildi. Dayak yemek için kapı ya kapayıp arkasına karyo  
yola dayadık. Karyolanın itilmesinden habiyle bir ses çıktı. Bunun dışında bir  
gürültü yapmadık. Akşama kadar bu durum sürdü. Cesa Ysb. tutuk olan Aslan KILIÇ'  
la görüştü. O da bizimle görüştü. Güvenliğinin için temni az verdi. Biz de kapıya  
açtık. Olay bir isyan eğildir. Can güvenliğinin için kapıya kapoduk.) diğer sa  
nak Ş Zeki ŞEHİT'in ( Arkadağın olayı anlattı. Aynı anlattığı gibi ceryan et  
miştir. Sami SARI'nın üzerine saldırdılar. vurdular) Sami SARI'nın (Pasartesi  
sabaha her zamanından kalabalık geldiler. Süleyman Yeşil'i saldırap sürükleyerek  
götürdüler. İki Asab. beni yere yaktı. Tekmelediler, tekrar saldırı olur korkus  
u ile koğuş kapısını anlatılan şekilde kapoduk.) Sanık Davut KURUN'una (olay ar  
kadağlarının anlattığı şekilde oldu. Aslan KILIÇ gelmeden önce bir Utm. D. Ko  
ğuşunun penceresinden sordu. Saldırı olmasın açsınız deydi söyledik ve kapıya  
açtık.) tutukundaki sorgulara ile duruşmada yeminle dinlenen şahit Süleyman  
YEŞİL'in (Duruşmada bana ve üç arkadaşına hıcre cesası verilmişti. 24 saat için  
de sorgu yapılması gerektiğini hususunda dilekçe vermişim. Buna cevap gelmedi  
pasartesi sabah yoklamasına çık kalabalık geldiler. Ysb. beni hücreye götüreceği  
nişyletti. Dilekçeme cevap gelmediğinden gitmek istemedim. Beni döverek sürükle  
yerek götürdüler. Geriden bir çok gürültü. boğazıp çığırına sesleri geliyordu.)  
şahit Seyithan DOKAY'ın ( Ysb. Bu arada Süleyman YEŞİL'e hıcre cesan var dedi.  
O da 24 saat içinde sorgu alınmadı. dedi. Gitmek istemedi. Tartışma başladı.  
Ben diğer kısma geçtin kapıya ve gürültü sesleri geliyordu. Fakat ilgilenmedim  
Yarım saat kadar sonra baktığımda Masa, sandalye ve cealların kırılmış olduğunu  
kapıya bir karyola dayanmış olduğunu gördüm. Aynı gün akşam yemeği geleceği sar  
reda kendileri karyolaya kaldırıp obtalığı düzenlediler. Baktığımda Sami SARI'nı  
nın burnu kanıyordu.) Şahit Cesa evi'nin ( Süleyman gitmek istemedi diğerleri  
de gitmemişti istedi. Bunun üzerine askerler içeri girdi. Süleyman'  
a zorla götürdüler. Kırık masa ve sandalyeler olduğunu ve Sami SARI'nın burnu-



( GEREKÇELİ HÜKÜM )

TÜSTAV  
ARŞIVI

( Mah. Esas 1975 / 592 )

Sahife : 3 )

nun kanadığını gördüm. Olaya karışanlar 9 gün öğle ve akşam yemeğini yemediler. Süleyman YEŞİL dışarı çıkarılırken bağıırıyordu. Ancak dövüldüğünü görmedim.) Şahit Assb. Kd. Bgçvç. Nurettin KOÇ'un ( Yoklama için koğuşa gelmiştik. Yzb. Er gün DİNÇ, Süleyman YEŞİL'e hücreye gideceğini söyledi. Maznunlar gitmesine mani oldu. Zeki Şerit Yzb. Sandalye ile vurmak istedi. Ben mani oldum. Diğerleri de sandalye kaptılar. Erler içeri girdi. Bunun üzerine sandalyeleri bırakıp çekildiler. Sanıklar erlere karşı birşey yapmadığı gibi erler de onlara vurmadı. Biz çıktuktan sonra arkamızdan bağıırıp çağırdılar. Kapının kapandığını gördük. Öğle yemeği götürdüğümüzde almayacağını diye bağırdılar. Öğleden sonra gürültü olmadı sessiz idi. Akşam sayım için geldiğinde kapının açılması ve kağıdın düzenlenmiş olduğunu gördüm. bir masa dört sandalye ve bazı camlar karılmıştı. Sami SARI'nın burnunun kanadığını görmedim. Zeki Şerit sandalyeyi kaldırdı. Ancak hamle etmedi. yani Yzb. ya sallamadı. Bana karşı bir taarruzda bulunmadı.) Şahit Utman. Yalman MİNSEL'in ( Olaydan bir gün önce Süleyman YEŞİL sorğu yapılmadığı için cezanın infaz edilemeyeceğini bildirdi. Bir yazılı belge de vermişlerdi. Olay sabahı Yzb. da koğuşa geldi. Sanıklar sukunetle oturuyorlardı. Yzb. Süleyman YEŞİL'i alacağını söyleyince Zeki ŞERİT vermeyeceklerini bildirerek elindeki sandalyeyi havaya kaldırdı. Diğerleride sandalyeleri tuttular. Fakat kaldırmadılar. Her bir katıya içeri çağırdık. Süleyman YEŞİL'i zorla dışarı çıkardılar. Vermemek için direndiler. Ancak muhafızlara veya görevlilere herhangi bir şekilde taarruz veya müessir fiilde bulunmadılar. Kapıyı kapayıp çıktık. İçeriden bazı sesler geliyordu. Öğleye doğru baktığımızda iki karyolanın kapı arkasına konmuş olduğunu gördüm. Öğle ve akşam yemeğini almadılar ancak sayım için geldiğimizde itirazsız olarak kapıyı açtılar ve normal olarak sayım yapıldı. Bu arada kırılmış bir iki sandalye ve masa vardı.) Şahit Assb. Kd. Bgçvç. Salih KARAS'ın ( Yzb. Tutuk Süleyman YEŞİL'i hücre cezası için almak istedi. Sanıklar vermek istemediler. Zeki Şerit bir sandalye kaldırdı. Ancak bir görevliye vurmadı ve vurmak için sallamadı Sandalyesini tutan Sami SARI'ya ben mani oldum. Erler içeri girip Süleyman YEŞİL'i dışarı çıkardılar kapıyı kapadık. İçeriden cam ve sandalye kırılmasına ait sesler ve bağırmalar geliyordu. Baktığımızda içeriden karyola dayanmış olduğunu gördüm. İçeriden satılmıklar, Faşist köpekler gibiseler geliyordu.) Şahit sivil gardiyan İbrahim SELVİ'nin ( Sanıklar Süleyman YEŞİL'i vermek istemediler. Askerler zorla tutup çıkardı. Sanıkların görevlilere karşı bir taarruz ve saldırılara olmadı. Zeki ŞERİT eline bir sandalye almıştı. Ancak bunu kaldırmadı ve kışeye vurmadı. Kapıyı kapadık. içeriden satılmıklar gibi bazı bağırmalar geliyordu. Beş dakika kadar bağırama oldu. Öğle yemeği saatinde geldiğinde kapı arkasına masa ve sandalye dayandığını gördüm. Karyola fark etmedim. Gece saatlerinde bulunmadım. Süleyman YEŞİL'i çıkardıklarında dövmüldüler. An



J 33

( GEREKÇELİ HÜKÜM )

TÜSTAV  
ARŞİVİ

1975 592

( Mah. Esas : 7 )

Sahife : 4 )

çıkarmak diye bağırıyordu.) Şahit Ütğm. Yılmaz KUBAN'ın ( Süleyman YEŞİL'i götüreceğimizi söyledik. Ceza kanunsuz ve usulsuz verilmiştir, vermiyoruz dediler. Zeki ŞERİT bir sandalye tuttu, fakat kimseye kaldırıp vurmadı. Süleyman YEŞİL'i çıkardık. Kapı normal olarak kapandı, Kilitlendi, içerden bağırma ve gürültü sesleri geliyordu. Bunların masa ve sandalye ve karyola itilmesi gibi sesler olduğunu ve cam kırıldığını duyduk. Sanıkların bağırıp çağardıklarını duydum. Öğle yemeği ve akşam yemeğini almadılar. Akşam yoklaması sırasında kapı normal olarak açıldı, zor kullanmadık ve mukavemetle kargılaşmadık.) Şahit Yzb. Ergün DİNÇ'in ( Ben ceza evi Md. idim, 6 aydan iki gün önce dört sanığa ait hücre cezası geldi, Zeki Şerit ve arkadaşları cezanın kanunsuz olduğunu ve infaza razı olmaları yasaklarını söylediler. Bu hususta bir dilekçe vermişlerdi. Durum adli Müşavirliğe ve Tugay K. nana arz ettim. Onlarda Or. Kur. Bşk. nana bildirmişler. Telefonla Adli Müşavirin fenerbahçe kampında olduğunu söyledi. Uddip kendisi ile görüştim cezanın infazı gerektiğini söyledi. Cumartesi ve Pazar infazı uygun görmedim. Pazartesi sabahı sayım yapar heyetle koğuşa geldim. Koğuşta dağında direnme ihtimaline karşı er hazırlanmıştı. Sayım yapıldı. Süleyman YEŞİL'e infaz için dışarı çıkmasını söyledim. vermeyeceklerini söylediler ve Zeki ŞERİT ayağa kalkıp gar vaziyeti aldı. Ali FAŞYAPAN sandalye kepti, ben kollarından tutup mani oldum. Diğer gardakilere emir verdim. Süleyman YEŞİL'i kol ve bacaklarından tutup çıkardılar kendisine vuran olmadı. O da kimseye vurmadı en son ben çıktım. Gardiyan kapıyı kapadı. İçerden bağırışmalar ve kapı ve masa kırılmasına ait sesler geliyordu. Kapıya karyola dayadılar. beş on dakika sonra gürültü kesildi. Öğle ve akşam yemeğini almadılar akşam yemeğinden sonra Aslan KILIÇ sanıklarla görüştü. Ben sanıklara kötü muamele yapılmayacağını söylemişim. O da bunu sanıklara söyledi. sanıklar kapıdaki karyolayı kaldırıp koğuşu düzelttiler. Normal olarak sayım yapıldı.) Şahit Ütğm. İlhan GİRAY'ın ( içerden gürültü ve bağırışmalar geliyordu ben içeri girmedim. Süleyman YEŞİL'i zorla çıkardıklarını gördüm. Kimse vurmadı. Onun da kimseye vurduğunu görmedim. Kapının arkasına karyola dayandığına dair ses duydum) Şahit Aslan KILIÇ'ın ( bize hücre cezası verilmişti. 24 saat içinde yapılacak bir sorgudan sonra uygulanması gerekirken bu yapılmadı. infaza razı olmayacağımızı bildirdik. Pazartesi sabahı yoklamada C Koğuşundan Süleyman YEŞİL'in dayak yiyen bir insanın çıkarabileceği tarzdaki bağırışmalarını duyduk. Kısa bir süre sonra beni de hücreye götürdüler. Sonra Yzb. gelip beni çıkardı D. Koğuşu penceresinden sanıklarla konuştum. Sanıklar yeni bir saldırı olmaması için kapıyı kapattıklarını söylediler. Sami SARI'nın burnu pamukla tikanmıştı. Ya b. sanıkların dövülmeyeceğini garanti etti. ben de bunu arkadaşlara ilettim.) Şahit Hikmet ŞENŞEN'in ( Süleyman YEŞİL'i koridorundan götürülürken dayak yiyen bir insan



J 79

1975 592

( Mah. Esas : /

Sahife : 5 )

çıkarcacağı tarzda bağırıp çağırdığını duydum.) Şahit İrfan ÇELİK'in ( C koğu  
gundan bazı görüntüler geldi. Süleyman YEŞİL'in dövülen bir insanın çıkaracağı  
tarzda sesler çıkarıp bağırarak korudordan götürüldüğünü duydum.) Müzaffer O  
ORUÇOĞLU'nun (Süleyman YEŞİL'in bağırarak götürüldüğünü koğuştan duydum.) Muh  
sin CANIK'ın (Süleyman YEŞİL'e ait olduğunu tanıdığım feryat ve bağırımlar  
duydum. Bizim koğuşun önünden geçip hücreye kadar ve hatta orda da bir müddet  
devam etti.) tarzındaki yeminli ifadeleri ile Ceza ve Tutuk evi Md.lüğünün  
12.8.1974 tarihli olayı bildirir yazısı, aynı tarihli tutanak, sanıkların  
13.8.1974 tarihli toplu savunma yazıları, Ceza ve Tutuk evi K.lığının 13.8.1  
1974 tarihli yazısı, sanıklara bu fiillerinden dolayı 15 gün hücre hapsi ce  
zası verildiğine dair 2.No.Sıkıyönetim As.Mahkemesinin 13.8.1974 tarihli kar  
arı. Olayda I Formika masa ve altı sandalye tahrip edildiğine dair tutanak, f  
yat bildirim yazısı, Süleyman YEŞİL'e 6.8.1974 tarihli duruşmada mahkeme baş  
kanına karşı uygun olmayan söz ve davranışlarından dolayı 353 S.K.Md.143/2 G  
ce 15 gün hafif hapis cezası verildiğini ve şüpheleri aynen duruşma saptama ge  
tiğinden bir itirazda da bulunmadığından ayrıca sorgusu yapılmadığını bildi  
rir 2.No.Sıkıyönetim As.Mah.sinin 6.12.1974 gün ve 1974/2011-1188.yazısı  
ve sair evrak ile anlaşılacağı sanıklar her ne kadar sorgu ve savunmalarında  
2 nolu sıkıyönetim mahkemesinde kanunlar ve usulsüz muamelelere maruz kal  
diklerini, olayın 24 saat içinde sorgu yapılması sebebi ile meydana geldi  
ğini, kendileri dışında bir komplo neticesinde olayın meydana geldiğini,  
fiillerinin isyan değil, nefsi müdafadan ibaret olduğunu görevlilere karşı  
hiçbir cebir tatbik edilmediğini aksine görevlilerin kendilerine karşı zor  
ve cebir kullandıklarını iddia ve müdafaaatın dermeyer etmişler ise de, yukarı  
da tafsilen açıklanan şahit beyanları muvacehesinde sanıkların hücre ceza  
sının infazı için alınmak istenen Süleyman YEŞİL'in gitmesine mani olmak  
için direndikleri ellerine aldığı sandalyelerle şiddet gösterisinde bulun  
dukları ve görevlilerin işle yemegi için geldiklerinde kapıyı açmayarak  
görevlilerin girmesine mani oldukları ve içeride masa sandalye ve camları  
kırdıkları kapı arkasına iki karyola dayıyarak kapadıkları, görevlilere kar  
şı bağırıp çağırdıkları açıklanan bu halin ise cezaevi idaresine karşıyol  
lanma vasıf ve mahiyetinde bulunduğu ve Askeri Yargıtay ilamında zikredildi  
ği üzere suçun T.C.K.Md.304 e temas eden suç mahiyetinde olduğu ve her neka  
dar sanıklar ve sanık vekili duruşma sırasında Askeri Mahkemenin görevli ol  
madığını ve ayrıca askeri savcılığa esas hakkındaki mütalaa ile tatbiki  
talep olunan T.C.K.Md.304 ün ana hükmüne aykırı olduğunu iddia etmişler ise  
de 353 S.K.nın 10 ncu maddesinin 2 fıkrası gereğince sanıkların Askeri Yer



1979

( GEREKÇELİ HÜKÜM )

TÜSTAV  
ARŞİVİ

( Mah. Esas 1975 / 592 )

Sahife : 6 )

gi organlarında tutuklanmış bulunmaları karşısında Askeri mahkemelerde sayıldıkları ve aynı kanunun 9 ncu maddesi gereğince asker kişilerin askeri suçları ile asker kişiler aleyhine ve Askeri Mahalde işlenen suçlarda Askeri Mahkemeleri görevli bulunduğu T.C.K.Md.304 ün anayasaya aykırılık iddiasına gelince madde nin muhtelif fıkralarında tesbit edilen cezalar arasında dengesizlik ve nisbetsizlikler bulunduğu yolundaki bir iddianın, kanunun vaz'ı maksadı, teşri organın takdiri ve maddelerin muhtevası bakımından mahkemeye ciddi kabul edilmediği ve sanıkların böylece cezaevi idaresine karşı ayaklanma suçunu işledikleri sabit olmuş bulunmakla ve sanıkların yukarıda açıklanan surette hareketleri ile işlemeye kastedtikleri cürmün tamamlanmış bulunması da na zara alınarak hareketlerine uyan T.C.K.Md.304/1 G.ce bir sene müddetle hapis cezası ile mahkumiyetlerine, olayda tehdit meydana getirilmiş olması karşısında aynı fıkranın son bendi gereğince tayin olunan cezanın üçte bir nisbetinde arttırılması ile bir sene dört ay müddetle hapis cezası ile mahkumiyetlerine, ancak sanıkların hiç bu suçta aynı koşullarda tutuk Süleyman YEŞİL'in disiplin cezasının sorgusu yapılmadan infaz edilmek istenmesi sebebi ile işledikleri anlaşılmakla işbu husus ve ayrıca duruşmadaki iyi hal ve davranışları takdiri tahfif sebebi kabul edilmeyle T.C.K.Md.59 G.ce cezalarının altıda birinin tanzili ile NETİCETEN BİR SENE BİR AY ON GÜN MÜDDETLE HAPİS CEZASI İLE MAHKUMİYETLERİNE, T.C.K.Md.61 maddesinin tatbikine mahal olmadığına ve sanıklar hakkında hükümlenen ceza miktarı itibariyle tecil taleplerinin REDDİNE, sanıkların fiilleri neticesinde meydana gelen hazine zararı 521 lira 20 kuruşun sanıklardan mütesaviyen ve müteselsilen TAZMİNİNE, sanıklardan 492 sayılı harçlar kanununun 2 nci md.si ve 1 sayılı tarifnamenin A-III-1-a ve e sırası gereğince ONBEŞ LIRA nisbiharcın mütesaviyen ve müteselsilen alınmasına temyiz yolu açık olmak üzere oy birliği ile karar verildi.

İşbu karar As.Savcı Hakim Albay Nihat GÜNER ve Z.K.Perihan BENLİ tarafından okunmuş ve her üç sanığın ve sanık vekili Av.Nebi VARUY'un karşılıklı olarak okunmuş suretiyle usulen tefhim kılındı. ve kanun yoldan temyiz edilmedi. 1.12.1975

BAŞKAN

P.Kd.Albay

Şevket YARDIM



ÜYE

Hakim Binbaşı

Erdem KILIÇI

TÜRKİYE SÖZLEŞMELERİ

150